

KONTAKT GRØNLAND-CANADA

Af Jørgen Felbo

En canadisk sociolog er vendt tilbage til Ottawa fra Godthåb for at aflægge rapport om sine grønlandske iagttagelser.

Sociologen mr. Hubert Schuurman var udsendt af det canadiske ministerium for indianske anliggender og udvikling af nordterritoriet – et ministerium, der så at sige svarer til det danske Grønlandsministerium. Schuurman aflægger nu rapport til sit ministerium og håber på, at hans råd om en udbygget forbindelse med Grønland vil blive fulgt.

Det canadiske ministerium er, hvad departementet for nordlige anliggender angår, inde i en ganske gennemgribende udvikling. Overførelsen af hovedparten af ministeriets forpligtelser til det lokale folkevalgs råd i Yellowknife er i fuld gang og ventes tilendebragt næste år. Det betyder, at det departement, der under ministeriet har med eskimoiske spørgsmål at gøre, reduceres med ca. 90 procent. Personalet flyttes til Yellowknife.

– Ideen er, siger mr. Schuurman, at administrationen skal ligge der, hvor problemerne er. Tilbage i Ottawa bliver alt i alt kun en koordinerende gruppe og et økonomisk planlægnings- og kontrolorgan, ligesom ministeriets videnskabelige gruppe, som jeg tilhører, forbliver i Ottawa. I Yellowknife er formanden for det folkevalgte råd the commissioner svarende til Deres landshøvding. Han er født formand for rådet, og denne praksis regner jeg med, at man vil opretholde endnu i en årrække. Til sin rådighed har han en meget stor stab af eksperter – formentlig omkring 100 personer. Canada investerer overordentlig meget i de 14.000 eskimoer i nordområdet. Man kan regne med, at der pr. familie investeres ca. 19.000 dollars hvert år, hvilket vil sige, at Canadas investeringer i eskimoområdet overgår Danmarks investeringer i Grønland.

– Mit ministerium har som omtalt en videnskabelig gruppe tilknyttet. Den består af omkring 25 personer, af hvilke dog kun en del er videnskabsmænd. Lederen og to af de tilknyttede videnskabsmænd er antropologer. Der er to sociologer, hvoraf jeg er den ene med særligt ansvar for forbindelsen til Grønland og de skandinaviske

lande. Videre har man en ekspert i sibiriske anliggender og en geograf, der har særligt ansvar for forbindelsen til Alaska. Gruppens sammensætning betinger, at vi i Ottawa under ministeriets arbejde med udviklingen i de nordlige områder kan have en nær kontakt med udviklingen i de andre områder omkring polarcirklen. Vor filosofi er ganske enkelt den, at vi under det store og kostbare udviklingsarbejde ikke ønsker at forsømme nogen lejlighed til at vinde erfaringer om, hvordan problemer gribes an og løses i vore naboområder, der i mange henseender står over for de samme spørgsmål. Vi ønsker kontakt og erfaringsudveksling, fordi vi kan lære og dermed spare eksperimenter og penge.

– Hvilke råd er De indstillet på at give efter Deres hjemkomst?

– Jeg vil i min rapport tilråde, at der snarest oprettes sådanne kontakter til København og Godthåb, at vi får samme muligheder for at vinde erfaringer fra Danmark-Grønland, som vi allerede har med hensyn til Sovjet og USA, altså Sibirien og Alaska.

Jeg vil konkret foreslå, at der finder en udveksling sted, sådan at en dansk videnskabsmand eller administrationsmand placeres i Canada i mindst et år. Efter min mening skal han have ophold i nogen tid i Ottawa, nogen tid i Yellowknife og den længste tid i Frobisher Bay. Omvendt vil jeg finde det rigtigt, at en canadier placeres – efter et kortere ophold i København – hos landshøvdingen i Godthåb. De pågældendes løn må blive deres hjemlige ministeriers sag, mens man lokalt i værtslandet eventuelt kunne klare indkvarteringsproblemet. Jeg tror, at et sådant arrangement ville være af den største betydning for de to landes indsats i deres arktiske områder. Efter min mening bør denne udveksling finde sted ikke senere end i 1970. For mit eget vedkommende vil jeg i hvert fald nødig vente længere på en sådan udstationering. Grunden til, at jeg er blevet udpeget til denne rejse og antagelig vil blive det til en eventuel udstationering, er, at jeg har et vist kendskab til det danske sprog og vil være i stand til at få kontakt med grønlændere på dansk. Skulle jeg vente meget længere end til 1970, vil det spolere mit videnskabelige arbejde. Vi har hos os den ordning, at ministeriet knytter kontakt med egnede folk på lavere niveau – selv har jeg været i administrativ virksomhed i det arktiske område. Ministeriet sørger derefter for, at de udpegede dels arbejder i praksis, dels studerer ved universitetet sigtende imod en doktorgrad. Reglen er, at man skal gøre tjeneste i ministeriet mindst det samme antal år, som ministeriet har betalt for ens studier ved universitetet.

– Har canadierne noget at lære i Grønlands-administrationen?

– Det er, mener jeg, hævet over enhver tvivl. Danmark har lang tradition for arbejdet i Grønland, mens vi i virkeligheden først for alvor satte ind i 1953. Det vil i høj grad være i vor interesse i detailler at erfare, hvordan man i Grønlands nutid løser problemerne. Mange problemer og forhold er ens i de to områder. I øvrigt har

Hubert Schuurman fotograferet under sit ophold i Godthåb.

vi haft folk på studier i både Sibirien og Alaska, ligesom vi har haft besøg fra de to områder, f. eks. den sovjetiske minister for sibiriske anliggender.

Vor videnskabelige gruppes kontakt med København kan måske vanskeliggøres af,

at vi ikke i København kan kontakte et sidestillet organ. Men det findes der vel udveje for.

– Har De i København og Godthåb fundet interesse for Deres planer?

– Det er mit indtryk, bygget på mit ganske korte besøg, at der blandt grønlænderne er stor begejstring for udsigten til bedret kontakt med Canada. Jeg tror i øvrigt, at det meget snart vil blive overvejet, under hvilke former en direkte besøgs mulighed mellem grønlændere og canadiske eskimoer kan etableres. En jetforbindelse mellem Sdr. Strømfjord og Frobisher Bay kan formentlig oprettes. Der vil være ca. tre kvarters flyvetid, og turen skulle antagelig kunne gøres for måske små 400 kroner hver vej.

Hyad interessen blandt danskere angår, må jeg sige, at jeg har truffet adskillige enkeltpersoner både her i Godthåb og i København, der er meget begejstrede og positivt indstillet. Men alt i alt har jeg en fornemmelse af, at det helt naturlige og for alle implicerede parter givende i oprettelsen af et nært samarbejde og erfaringsudveksling mellem nationerne i de arktiske områder ikke i bred almindelighed er påtrængende til stede blandt danskere. Imidlertid er jeg sikker på, at forståelsen af naboskabets betydning vil vokse hurtigt, når og hvis disse ideer vinder grobund. Vi har så meget at lære af hinanden, at det ville være meget forkert ikke at udnytte alle en udvekslings muligheder. Til syvende og sidst er Grønland jo kun en del – omend en meget vigtig del – af en helhed omkring polarcirklen. Jeg så, at landsrådsformand Erling Høegh var inde på naboskabets og de østvest-vendte forbindelsers betydning i sin åbningstale ved landsrådssamlingens begyndelse. Det lover godt for en virkeliggørelse af samarbejdstankerne og for starten på et virkeligt arbejdsfællesskab i de arktiske områder, der i disse år under store økonomiske investeringer er inde i en vældig udvikling.

(Berlingske Tidende).